

Käru kool on küla süda

HÉLGI PAJO

Esimeses kaks, teises neli, kolmandas üks õpilane ja kõiki seitset ühendab liitklass I+II+III. Käru algkool ühendab küla ja on väikese õpilaste arvu tõttu matalaastem maakonnas.

Õpilasi on Avanduse valla ääremaa külakoolis alati vähe olnud, hiielgeajalgi vaid kuusteist. Möödunud aastal oli kool neljaklassiline ja lapsed jagunesid siis kahe liitklassi vahel.

Praegu nähakse, et järgmistel aastatel kasvab kool jälle.

Käru on vallakeskuse Simuna kõrval suurem küla ja kool külas vajalik. Eestimaal on juba niigi suuri halle alasid, kus ei helise koolikell ega liigu inimesi.

Pähkel hammustati katki

Kolm klassi koos on pähkel küll. Ent seda pole kuulda, et Käru kooli liitklassides õppinud Simuna põhikoolis hakka-ma ei saaks.

"Kolme klassiga liitklass on meil esimest korda. Sügisel nõudis see harjumist. Väikesed said tunnis oma ülesanded kätte, kuid kikitasi ikka kõrvu, kui suurematega tegelesin," jutustab õpetaja Maiu Talja.

Maiu Talja, Önnela Pärnaste ja Piret Rajaste veavad ühte vankrit, igaüks oma kohustuste, annete ja võimete kohaselt.

laulma kutsutakse. Mullu leiti Tallinnas üles Käru külast pärit Heino Kulvere, kes lavastas külarahvaga "Patuoinast".

"Eks me otsi oma huvidele rakendust koolis ja rahvamajas, et mitte manduda," väidab Pärnaste, kes kasutab oma võimeid veel laste pühapäevakoolis piiblitunde andes ja suviti lastelaagris, toetudes Soome misjonäride ja ümberkaudsete kirikuõpetajate abile.

Ta kogub kohalikku folkloori, armastab regilaule ja õpetab lastele laulumänge. Saanud emalt, Orlovi lossi Konstantin Pätsi muuseumi loonud Elle Leesilt uurimispisiku, püüab kirja panna Käru küla ajalugu.

Üks hea hing on majas ka koolitadi Lidia Küla, kes ehtis kooli jõuludeks. Tantsunaised on aga tema juures rahvaideseelikuid kudunud.

Üheta poleks teist

Ka Avanduse vallavanem Jüri Aavik kinnitab, et kool ja rahvamaja on tervik, millel majanduseelarvegi üks.

Küllap see on Käru koolile õnneks. Ja vastupidi, sest koolita kiduks ka rahvamaja. Vallavanem märgib, et kodud ei saa lastele võimaldada niisugust arengut, nagu käsikäes tegutsevad kool ja rahvamaja, mis kujundavad loova, rahu-

FOTO: Kalev Lilleorg

Nüüd on rütm käes. Et õpilasi vähe, jõuab õpetaja iga lapseni. Selletõttu on ka tase ühtlane. Poolaastatunnistustele sattus vaid üksikuid kolmesid. Päris nõrku õpilasi tänava polegi.

Kuus aastat on kõiki aineid järele muusikaõpetuse ja inglise keele õpetanud Maiu Talja. Kehalise kasvatuses kolmest tunnist pühendab ta ühe nädalas rütmikale.

Lasteringis suunab eelkoolialisi käelises tegevuses, õpetab joonistama ja meisterdama. Kui vaja, toob lapse kodunt autoga ringi ja viib tagasi. Peaasi, et ta areneks ning tekiks usaldus õpetajate ja kooli vastu.

Õpetaja pole ainult õpetaja

Maaõpetajal tuleb ka sotsiaaltööd teha. Ta sõidutab lapse Rakverre silmaarsti või logopeedi juurde, sest külas on

vähe autosid. Maksab esialgu oma taskust ekskursiooni- või teatrisõidu raha, kui vanemal pole seda lapsele kohe anda. Tööd, mille eest kindlat palka makstakse, on väheste isadel-emadel.

Käru küla alguses Karaskil elav Maiu Talja juhatab ühtlasi kooli. Rakkest käib inglise keele tunde andmas Vilma Oitmaa. Esimese ja teise klassi lapsed saavad algteadmised inglise keele ringis. Kolmandas klassis on neil kergem, kui võõrkeel juba tunniplaanis.

Muusika juurde juhatab õpilased rahvamaja juhataja Önnela Pärnaste, kes annab laulmistunnid, paneb lapsed muusikaringis pilli mängima ja toob nendega aastas paar-kolm näidendit lavale.

Vald finantseerib keeleringi koolis ja muusikaringe rahvamajas. Kõik saavad kaasa lüüa. Koolipeol ei jäeta kedagi kõrvale, et ei oska laulda või

tantsida. See on väikese kooli eelis.

Väike kodukool võib jääda- gi ainukeseks, kus laps saab end arendada kõiges, mida seal pakutakse. Suures koolis ei tarvitse seda temaga juhtuda. Käru lapsed on saanud Simuna kooli minnes kindlust ja eneseku.

Simuna Põhikooli kuuenda klassi poisid Sander Sepp ja Immo-Immanuel Jaaniste räägivad, et said Käru koolist kohusetunde. "Ei võinud loota- gi, et oleks tunniks õppimata jätnud. Simunas on 23 õpilast klassis, mõni tegeleb oma asja- ga või segab neid, kes õppida tahavad," mainib Sander.

Poistele meeldis, et Käru koolis pandi kõiki tähele ja oli rahulikum. Kui tüdrukuid kiusati, siis koeruse, mitte tige- duse pärast, hoiti asju ja koolis oli lõbus. Suuremad ei naernud väikeste üle, kes mängida taht- sid. Suures koolis pole kindel,

et mõni läbi ei peksata.

"Kui tekkis arusaamatus, tihati seda õpetajaga arutada küll, ilma et tulnuks seletuskir- ju kirjutada," väitsid poisid.

Ühe katuse all ja käsikäes

Kool on rahvamajaga ühe katuse all: esimesel korrusel käib seltsitegevus ja asub kooli köök, ülakorrusel peetakse tunde. Raske on vahet teha, kus lõpeb haridustöö ja algab kul- tuuritöö - sedavõrd põimunud on see.

Koos pannakse kokku enamik koolipidude kavadest. Kui jõuab kätte emade- või isadepäev, saavad kutsed kõik külas elavad emad ja isad - pole tähtis, kas laps käib Kärus või mujal koolis või on kas- vanud suureks.

Isadepäeval valitakse superissi. Saab ju isad koolis harva näha, ent ka isad vajavad tähelepanu. Kord oli kohal vaid

üks isa, kuid isadepäeva peeti ikkagi. Ka mihklipäevajook- sule kutsutakse isad lastega võidu lippama.

"Õpetaja teepäevaks valmistab Önnela ette laste kontserdi, mida hoitakse saladuses, et tuleks üllatusena," märgib koolijuht.

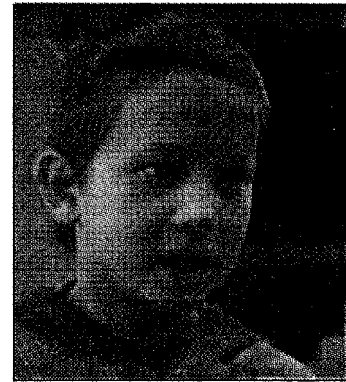
Uusaastaöö üllatus koha- likule rahvale on oma pilli- limeestest ansambel. Kõiki kaarte rahvamaja juhataja ei avanud. Seda küll, et külas on mitut pilli mängiv Kaidu Peetso, ja bändis teeb lauljana kaasa huvitava muusikamait- sega kooli noor "kokatädi" Piret Rajaste.

Küla, kool ja rahvamaja on omavahel seotud. Tallinnast pärit suhtlemisaldis Önnela Pärnastet peetakse maja ja küla hingeaks.

Ta toob ka suured inimesed kodunt välja. Kord on need memmed, keda rahvamajja oodatakse, kord naised, keda

liku ja vaba inimese.

See on just see, mida vaja. Muud ilusad sõnad regio- naalpoliitikast ei maksa tuhka- gi.

Egert Tälli

Tõeline mees, ehkki alles kol- mandas klassis. Noorematele vanem vend, kes üleemeelikud korrale kutsus. Nuputaja - koolis aina metsaveoautod meeles. Elus tahab firmajuhiks saada.

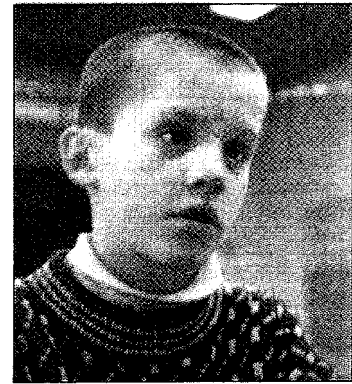
Kersti Kikerpuu

Sügisel esimesse klassi tulles ei osanud kõiki tähti. Nüüd tunneb suuri ja väikesi, loeb. Püüdlik ja õrn tütarlaps, kel- lele Käru kool hästi sobib.

Maarja Puusep

Tõeline rõõmurull, alati nae- ratav. Sõidab kooli bussiga ja kõnnib poolteist kilomeetrit jalgsi koju. Tubli laps, kes end esimeses klassis avastab.

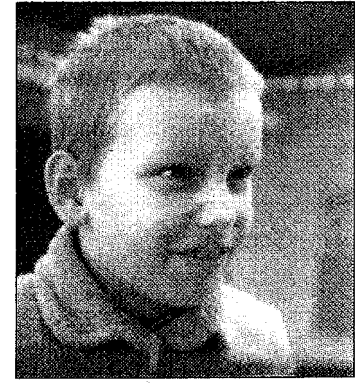
Argo Konts

Käru kooli Toots, elav ja agar. Teab teises klassis täpselt, kust läheb piir hea ja halva vahel. Koolis meeldivad "keha- line" ja tööõpetus.

Merike Puusep

Sportlik ja asjalik. Õppimine teises klassis nõuab rohkem aega, kuid on püüdlik ja areneb. Saab kõigiga läbi ja tahab leida kirjasõpra.

Ülar Leemets

Oskab teises klassis kõike, kui end kokku võtab. Kui kiita, võib jääda ka loorberitele puhkama. Südamlik ja abi- valmis.

Angela Sakh

Viietüdruk, kes on juba teises klassis lati kõrgele seadnud. Laulab (noodist muide), näitleb ja tantsib - saab hakka- ma kõigega.